warmtenetwerk Vlaanderen

6de Warmtenetcongres Antwerpen: inspiratie voor het (lokale) beleid

13 januari 2026

Op 8 december kwamen meer dan 200 vertegenwoordigers van lokale besturen, warmtenetontwikkelaars, netbeheerders, sectororganisaties, energiecoöperaties samen in het Provinciehuis Antwerpen voor de zesde editie van het Warmtenetcongres. Warmtenetwerk Vlaanderen was opnieuw partner van de organisatie, naast VVSG Netwerk Klimaat, EnergyVille/VITO, ISVAG, Provincie Antwerpen en POM Antwerpen.

Het Warmtenetcongres is uitgegroeid tot hét jaarlijkse ontmoetingsmoment voor iedereen die werkt aan de praktische én strategische ontwikkeling van warmtenetten in Vlaanderen. De tweedaagse bood een rijk gevuld programma, met beleidskaders, praktijkvoorbeelden, technische inzichten en een debat over onder andere de toekomstige rol van lokale besturen. Een van de centrale vragen: hoe versnellen we de uitrol van collectieve warmte, en welke ondersteuning en bevoegdheden hebben gemeenten hiervoor nodig? Ook de 45 deelnemers aan de technische bezoeken in Gent kwamen absoluut aan hun trekken op het vlak van inspirerende realisaties op het terrein.

Sterkere regie voor lokale besturen

Uit meerdere bijdragen bleek dat lokale besturen zich in een ideale positie bevinden om een regierol op te nemen in de lokale warmtetransitie. Waar is nood aan?

- betere begeleiding bij lokale warmteplannen
- duidelijke bevoegdheden zodat meer sturing mogelijk wordt
- een Vlaams beleidskader rond warmte

We haalden inspiratie uit Nederland dankzij de Warmtetransitiemakers die onder andere de aanwijsbevoegdheid voor lokale besturen belichtten, maar ook uit Antwerpen, waar de domeinreservatie uit het stedelijk reglement warmtenetten als goede praktijk aan bod kwam.

Lokale voorbeelden inspireren

De aanpak van IOK in de Kempen en de praktijken uit Roeselare en Geel werden bijzonder goed onthaald. Beide gemeenten tonen hoe juridische innovatie en verstandig gekozen gunningsprocedures (waaronder concurrentiegerichte dialoog) lokale projecten vooruithelpen. Door geïntegreerd te plannen en nieuwe ontwikkelingen consequent aan te sluiten, worden schaalvoordelen zichtbaar.

Warmtenet Antwerpen en regionale samenwerking

Fluvius gaf een inkijk in het stadsbreed warmtenet in Antwerpen. De warmtezoneringskaarten die daar in 2022 werden opgesteld, vormen een belangrijke bouwsteen voor verdere opschaling. Tegelijk werd gewezen op een aantal operationele uitdagingen:

- draagvlak met betrekking tot de impact van werken op het openbaar domein
- de lange-termijnhorizon van warmtenetten ten opzichte van die van beschikbare warmtebronnen
- onzekerheden over toekomstige warmte-afname en rendabiliteit
- het besef over total cost of ownership bij de afnemers

De zaal herkende deze knelpunten. Elke gemeente die warmtenetten plant, worstelt met vergelijkbare administratieve en financiële vraagstukken.

Technische trajecten en kansen

Over de meer technische onderwerpen gingen sprekers dieper in op thema's als temperatuurkeuzes en generatieverschillen in warmtenetten, integratie van warmte met elektriciteit, nieuwe leidingtechnologie en warmte uit oppervlakte-, drink- en afvalwater.

De sessies maakten duidelijk dat technische innovatie snel evolueert, maar dat beleidsontwikkeling en vergunningstrajecten niet altijd dezelfde snelheid halen.

Debat over een warmtetransitie in stroomversnelling

De eerste dag werd afgesloten met een debat over hoe we versnelling mogelijk maken. Wie waren de deelnemers?

- Bart Julliams, schepen van de stad Geel
- Bart Martens, het kabinet van minister Melissa Depraetere
- Dirk De Meyer, burgerenergiecoöperatie ECoOB
- Ruben Baetens, KU Leuven
- Pieter Jeen de Boer, de Nederlandse Warmtetransitiemakers

Welke thema's passeerden de revue?

- de toekomst van warmtenetten op afvalverbrandingsovens richting 2030 wanneer Vlaanderen wil dat 25% van de afvalverbrandingscapaciteit wordt gereduceerd;
- de nood aan betrouwbare financieringsmechanismes voor warmte-infrastructuur én ontwikkeling;
- het belang van programmatische subsidie-instrumenten voor gemeenten;
- de impact van de verplichtingen rond de opmaak van warmte- en koelingsplannen volgens de Europese richtlijnen.

De deelnemers benadrukten dat Vlaanderen behoefte heeft aan een stabiel, lange termijnbeleid om de warmtetransitie op een doordachte manier te realiseren.

Technische bezoeken in Gent

De technische bezoeken vormden een waardevolle aanvulling op het theoretische programma. Na een toelichting van de Gentse warmtevisie en het ondersteuningswerk van gemeenten door de provincie Oost-Vlaanderen, doken we samen met een van de bewoners in de praktijk met het project 'Warm 90/50' uit Gentbrugge. Nadien kregen de deelnemers de kans om concrete warmtenetprojecten in Gent te bezoeken en in gesprek te gaan met uitvoerders en ontwerpers. De combinatie van de technische diepgang door onder andere Eric Perdu van Luminus en praktijkervaring van Energent op de Potuit-site en Ducoop op de Nieuwe Dokken werd sterk gesmaakt.

Conclusie: de warmtetransitie wordt concreet

De deelnemende lokale besturen op het Warmtenetcongres 2025 vragen om duidelijkere beleidskaders, stabiele financiering en werkbare instrumenten om de regie daadwerkelijk te voeren. Tegelijk groeit het aantal realisaties, innovaties en praktijkervaringen snel. Het congres bevestigde nogmaals: warmtenetten worden een cruciale component van de klimaatdoelstellingen van onze steden en gemeenten.

Gawein Van Daele, Regisseur Warmte VVSG Netwerk energie en klimaat

Overgenomen uit VVSG Nieuwsoverzicht.